

Năm Ngọ Nói chuyện Ngựa

Jos Vĩnh

Trước khi kể về những chuyện linh tinh về Ngựa, tại hạ xin mượn những vần thơ sau đây để khai bút cho bài viết về Ngựa:

*Đầu năm khai bút đón Xuân nồng
Xoá sạch vắn mây lúc cuối Đông
Bút viết văn thơ yêu Lạc Việt
Mực ghi lời hát mến Non Sông
Đào sâu tội lỗi phường bót móc
Tô đậm công lao của Cộng Đồng
Bút ghi ân tình qua cánh nhận
Đầu năm khai bút, bút tươi hồng*

Ngựa trong văn chương Việt Nam còn được gọi là: Ngọ, Câu hay Mã

Những gia súc nuôi nấng thân cận với người ta, thì Ngựa và chó được kể là hai con vật trung thành nhất với thân chủ, nên dân gian thường có câu: "Khuyển, Mã chí tình".

Hơn nữa Ngựa được kể là loài vật tinh khôn, biết phân biệt được gia đình và đồng tộc của chúng. Những chuyên gia nuôi Ngựa cho biết, gia đình con cái của giống Ngựa, mặc dù bị bán đi lưu lạc phương xa, nhưng lúc có cơ may hội ngộ, chúng gặp lại nhau, chỉ người mồ hôi là biết họ hàng bằng tộc của chúng. Cho nên loài Ngựa thì không có chuyện loạn luân, như các giống vật khác. Ngựa cũng là một loại gia súc đa dụng, từ bần dân thiên hạ cho đến vua chúa đều quý mến và trọng dụng. Ngựa còn được nhân cách hoá cho nên chúng ta thấy một số nhân vật nổi tiếng, mang tên giòng họ Mã như: Mã Viện tướng Tàu sang xâm chiếm nước ta. Mã Xái, Mã Tuyên hai nhân vật được ghi vào lịch

sử của nền Đệ I Cộng Hoà Việt Nam, đã cho Tổng Thống Ngô Đình Diệm và cố vấn Ngô Đình Nhu ẩn trú trong những ngày cuối cùng. Ông Mã Sanh Nhơn (ngựa đẻ ra người) tên của một cựu Đại Tá tỉnh trưởng Hậu Nghĩa đã từng là chỉ huy trưởng lực lượng ĐPQ và NQ/QĐ4/QLVNCH. Mà tại hạ đã nhiều lần có dịp tháp tùng với ông đi công tác khi còn tại ngũ.

Âm lịch có 12 con giáp. Dân Việt miền Bắc thường bắt chước nhau, sanh đẻ năm nào, đặt tên cho con năm đó. Sanh năm con Ngựa thì cha mẹ đặt tên con là Ngọ cho dễ nhớ năm sanh. Ngựa còn biểu tượng cho sự hùng mạnh và được sử dụng qua nhiều hình thức khác nhau.

Ngựa biểu dương trong lịch sử và quân sử của VN và nhiều quốc gia trên thế giới

Từ thời lập quốc đến hưng quốc. Ngựa được trường tộc của các bộ lạc dùng để đi chinh phục đất đai lập

quốc, ngựa kể như là một lực lượng hùng mạnh trong chiến lược dương đông, kích tây của quân đội. Tại hạ đã từng phục vụ trong binh chủng không quân, mà 5 phi đoàn trực thăng đổ quân của SĐ4KQ đều mang 5 năm danh hiệu của con ngựa mỗi khi bay hành quân là: Bạch Mã 217, Hắc Mã 211, Hồng Mã 225, Phi Mã 227 và Hải Mã 255. Phi hành đoàn phải dùng những danh hiệu này để liên lạc với đài kiểm soát không lưu radar "Paddy" mỗi khi cất cánh. Dù trên trời hay dưới đất QLVNCH vẫn dùng ngựa để biểu dương cho sự oai hùng dũng mãnh của mình. Trở lại những trang sử anh hùng của Việt Nam, qua nhiều hình ảnh, chúng ta thấy các tranh hí họa đều vẽ vua chúa và quân lính cỡi ngựa đánh giặc. Các tượng đài được dựng lên để ghi nhớ công ơn lập quốc và kiến quốc của các bậc tiền nhân như: tượng thánh Gióng

"Phù Đồng Thiên Vương" cỡi ngựa sắt gần chợ Bến Thành, tượng Đức Trần Hưng Đạo thánh tổ hải quân QLVNCH cỡi ngựa đặt tại Bến Bạch Đằng, tượng Lê Lai cỡi ngựa mặc áo cẩm bào xông ra trước địch quân để cứu Chúa, tượng thánh tổ ngành truyền tin Trần Nguyên Hãn cũng cỡi ngựa, đi chuyển các mật tin v.v....

Lịch sử cho thấy, trong các trận chiến ngày xưa, từ lính lên đến vua quan đều dùng ngựa để xông ra đánh trận. Tướng, quân đánh giặc giỏi là yếu tố chính để chiến thắng, nhưng cũng còn tùy thuộc vào đoàn kỵ binh nữa. Ra chiến trường mà gặp những con ngựa bất kham, ngựa chứng thì nguy to.

Ở nước ta ngày xưa, các sĩ tử đậu ông nghè, ông cống, sau khi được thăng quan tiến chức, đều được Vua ban cho ngựa, cỡi về quê vinh quy bái tổ, để dân chúng trong huyện, thôn, làng ra đón rước: Ngựa anh đi trước, võng nàng theo sau

Cảnh sát Úc Châu ngày nay vẫn cỡi ngựa đi tuần tra trên đường phố, hay còn sử dụng ngựa để dẹp các vụ biểu tình. Ngựa còn là một đội quân dân chào danh dự. Các ngày đại lễ ban tổ chức thường cho đội kỵ binh danh dự dẫn đầu các cuộc diễn hành.

Ngựa trong văn học nghệ thuật

Ngựa được biểu tượng như là điểm mốc của thời gian, cho nên trong Bích Câu Kỳ Ngộ, Giáng Kiều đã khuyên Tú Uyên :

*Rằng coi cho thấu sự đời
Phàm danh, háo lợi những người thế gian
Gấm xem tám chín mươi năm
Bóng Câu cửa sổ dễ cầm được ru
Thịt xương gửi đám sương phù
Sinh sinh hóa hoá trong lò hồng quân*

Chúng ta thấy ngựa được ghi chép nhiều trong các nhạc phẩm hành khúc cũng như trữ tình nổi tiếng. Ngựa được các nhạc sĩ dùng để viết lên những dòng nhạc hành khúc hùng hồn, mà dân ca miền Nam với khúc nhạc sau đây: Khớp con ngựa, ngựa ô. Ngựa ô ăn khớp! mở đầu cho một bản nhạc quen thuộc mà chúng ta thường nghe, đã nói lên tính cách văn hoá nghệ thuật của loài ngựa trong ca nhạc Việt Nam.

Nhạc sĩ Phạm Đình Chương cũng đã sáng tác lên những ca khúc:

*Ngựa phi, ngựa phi đường xa
Tiến lên đường cát trắng, trắng xoá
.....
Về Sài Thành đường còn xa, xa tít mờ xa
Ngựa chạy đều đoàn xe băng trong cát bay nhòa
.....
Về Sài Gòn Ngựa phi mau, đua hí rền vang
Bụi mịt mờ cuộn tung lên theo vó Câu dồn
.....
Dừng chân trên bến khi chiều nắng chưa phai
Ngựa xe thấp thoáng muôn tà áo tung bay*

Phạm Duy & Ngọc Chánh phổ nhạc "Vết Thù Trên Lưng ngựa hoang..." của Duyên Anh
Ngựa hoang nào dẫm nát tôi bời, đồng cỏ nào xanh ngát lưng trời. Ngựa phi như điên cuồng....

Một vài bộ phận trong thân thể của ngựa, cũng là những nhạc cụ hữu dụng như: lông ngựa và móng ngựa, được các nhạc công dùng, để trở nên những cung nhạc hùng hồn và réo rắt.

Lúc còn sinh thời, ông Ngoại tôi là một nghệ sĩ chuyên về cổ nhạc miền Bắc, khi vào Nam cụ dẫn tôi lên Tây Ninh, đến Tây Ninh chúng tôi phải đón xe ngựa về Trảng Bàng nơi cậu út của tôi định cư. Trong lúc hai ông

cháu ngồi trên xe để chờ cho đủ khách. Thừa lúc chủ xe vào quán uống nước, Ngoại tôi lén lấy con dao nhỏ, xén một nắm lông đuôi Ngựa, rồi cuộn lại giấu vào trong túi áo.

Tôi thắc mắc hỏi cụ. Ông cắt lông ngựa làm gì vậy? Cụ không trả lời, mà chỉ đặt một ngón tay trở dọc trên miệng, ra dấu hiệu cho tôi im lặng không được hỏi gì hết. Trên suốt quãng đường dài về Trảng Bàng, tôi giữ im lặng không nói năng gì, nhưng trong thâm tâm cứ đặt dấu hỏi? Tại sao ông Ngoại lại cắt trộm lông ngựa? Mãi khi về đến nhà cậu út của tôi, cụ mới lôi trong túi áo ra một nắm lông ngựa, dài như các sợi tóc thề của các bà các cô, rồi khoe cho cả nhà biết: "Tao mới xẻo được mớ lông ngựa để cột vào cây vĩ kéo 2 cái đàn nhị." Ngày hôm sau cụ lôi cái đàn gáo, đàn nhị ra cột những sợi lông ngựa vào cây vĩ cầm, rồi cụ lấy cục nhựa thông chà qua, chà lại trên lớp lông ngựa đã cột thật căng vào cái cung vĩ cầm. Sau đó cụ lên dây đàn, kéo ngay bản nhạc Lưu Thủy nghe thật là mùi tai, lại du dương nữa. Bấy giờ tôi mới hiểu ra, tại sao Ngoại xén trộm lông ngựa và công dụng của chúng. Thế mới biết lông ngựa là một nhạc cụ tuyệt vời, hơn hẳn cả những sợi dây kéo đàn vĩ cầm của Tây phương. Đôi khi các nhạc công dùng móng ngựa gõ vào nhau để giữ nhịp điệu. Ngựa được các đoàn xiếc huấn luyện, đi trình diễn các động tác nghệ thuật cho công chúng coi.

Về phim ảnh các nhà đạo diễn đã dùng một số lượng ngựa khá đông, để thực hiện các cuốn phim cao bồi. Coi cuốn phim "Cao Bồi Lười", ta thấy ngựa rất thông minh. Anh chàng cao bồi lười không bao giờ tắm. Quần áo dơ, chỉ phỉu bụi. Anh ta huấn luyện con ngựa hiểu biết ý muốn của anh ta và định hướng được nơi anh muốn đến. Chỉ ra dấu cho nó rồi leo lên trên cái cang không có bánh xe nằm ngủ, con ngựa tự động kéo đến đúng chỗ.

Tôi đến thăm một vài gia đình bạn bè quen thân, quan sát chung quanh phòng khách, thấy họ treo trên tường những bức tranh Mã Đáo Thành Công hay Song Mã Phi, nhìn cũng đẹp mắt.

Nếu bà con của chúng ta ở nước ngoài, hay ở các tiểu bang khác đến Nam Úc, chúng ta sẽ dẫn họ đi thăm quan "Ngựa Gỗ" cách Adelaide khoảng 40 cây số ở phố Gumeracha, được mệnh danh là con ngựa lớn nhất thế giới cao bằng một căn nhà lầu 3 tầng.

Ngựa biểu tượng cho sự giàu sang phú quý và kính trọng

Ngày nay người ta vẫn còn sử dụng ngựa để biểu tượng như một sự kính trọng, giàu sang và phú quý. Những ngày đại lễ tại Anh quốc, Nữ Hoàng và hoàng tộc đều ngồi trên những cỗ xe ngựa lộng lẫy nguy nga di chuyển từ hoàng cung đến lễ đài.

Đám tang cố Tổng Thống Kenedy, quan tài của ông được đặt trên khẩu súng đại bác có hai bánh xe và một đoàn ngựa kéo ra nghĩa trang quốc gia Arlington bên dòng sông Potomac.

Đám tang công nương Diana cũng được đoàn xe ngựa kéo quan tài theo sau, tới thánh đường làm lễ đưa chân, rồi sau đó mới chuyển bằng xe về an táng tại quê nhà.

Ngựa và truyện cười

Truyện tiểu lâm kể: Ngày xưa một ông quan huyện có một tiểu thư đã đến tuổi cập kê, ông cho thông báo kén rể đến các hào kiệt, sĩ tử. Rồi ông mở cuộc thi để tuyển chọn nhân tài, mong gả tiểu thư cho cân xứng. Sau khi nghe được tin tiểu thư muốn lên xe hoa. Thì có hai thanh niên đến xin ghi danh ứng thí. Một anh học giỏi nhà giàu nhưng lại xí trai, còn một anh nhà nghèo thất học nhưng đẹp trai, tới trình diện trước quan để thi thố tài năng, mong giành được người đẹp. Quan thấy anh học giỏi xấu trai, nên cho vào thi trước, để cố ý cho anh ta ra rìa sớm. Quan nhìn trong nhà chẳng thấy cảnh vật gì cụ thể để ra đề thi, thì bất chợt nhìn ra ngoài sân, thấy anh lính dẫn con ngựa trắng đặc dụng của quan đi qua dinh. Quan bèn bảo anh xí trai vịnh con ngựa, anh ta liền ứng khẩu 4 câu thơ như sau:

*Bạch Mã mao như tuyết
Tứ túc Bạch Mã cứng như thiết
Tướng quân kỵ Bạch Mã
Bạch Mã tẩu như phi*

Xin tạm dịch:

*Ngựa trắng lông như tuyết
Bốn chân ngựa trắng, cứng như sắt
Quan ông cười lưng ngựa
Ngựa chạy nhanh như bay*

Quan gật gù và truyền cho anh ra ngoài ngồi chờ kết quả. Sau đó quan cho gọi anh thất học vào thi. Thì ngay lúc đó thấy thân mẫu của quan đang lững thững đi ngoài sân, ông liền ra đề thi. Anh hãy vịnh cho tôi bà cụ. Anh thất học vừa nghe được loáng thoáng, bài vịnh của anh xí trai nên bắt chước xướng liền:

*Bà Lão mao như tuyết
Tứ túc bà lão cứng như thiết
Tướng quân kỵ bà lão
Bà lão tẩu như phi*

Ông quan nghe xong bài vịnh, mặt mày đỏ gay, nổi trận lôi đình, sai lính cột cổ đánh cho anh ta một trận, chữa tật láo lếu.

Tôi cũng được coi cuốn video "Bá Hộ Kén Rể" do nhóm hài hước Tùng Lâm, Phi Toàn, Thanh Hoài, Bảo Quốc, Bảo Chung và Hoàng Mai, thực hiện. Thanh Hoài trong vai quân sư cho Bá Hộ kén rể, Hoàng Mai đóng vai Bá Hộ, có cô tiểu thư vừa mập, vừa lùn, đã quá tuổi cập kê. Vì giàu có, nên cũng nuôi ngựa, cho nên khi kén rể, Bá Hộ bắt bốn chàng thanh niên ứng thí phải lần lượt thi nhau vịnh con ngựa của ông ta, nhưng phải là ngựa phi nước đại mới được trúng tuyển. Do đó các ứng sinh cũng phải tuân lệnh rồi lần lượt đua nhau xuất khẩu thành chương, vịnh những vần thơ con cóc về ngựa phi nhanh như sau:

*Chàng thứ nhất
Con vọt nhảy xuống ao
Ngựa ông chạy lao chao
Chạy qua rồi chạy lại
Lông vịt vẫn còn ráo
Chàng thứ hai:
Con chuột chạy vô hang
Ngựa ông chạy lang bang
Chạy lui rồi chạy tới
Đuôi chuột vẫn còn thò
Chàng thứ ba
Mặt nước để cây kim
Ngựa ông chạy như chim
Chạy ngang rồi chạy dọc
Cái kim vẫn chưa chìm
Chàng thứ tư
Ngọn lửa đặt cộng lông
Ngựa ông chạy như giồng,
Chạy xuôi rồi chạy ngược
Sợ lông vẫn chưa hồng*

Cho nên trong phong tục Việt Nam khi cô dâu, chú rể gửi thiệp mời đám cưới, thì trên các tấm thiệp thường in hình ảnh cô dâu, chú rể cưỡi ngựa che lọng và hai họ cùng rước dâu về nhà chồng. Phong tục Tây phương người ta tặng Móng ngựa cho cô dâu, chú rể trong ngày cưới.

Ngựa được dùng làm phương tiện vận chuyển

"Lối xưa xe ngựa hồn thu thảo" Giới bình dân thường sử dụng ngựa để làm phương tiện vận chuyển kéo xe, kéo cày, xay lúa, nhất là những dân tộc sống gần rừng núi thường hay cưỡi ngựa đi săn bắn, dùng ngựa để chuyển, chở các thực phẩm hay vật dụng kiếm được từ trên rừng núi về nhà.

Trong cuốn sách học Anh Ngữ "English For Today" dạy cho học sinh trung học Việt Nam, vào thập

niên 60, đã kể lại lịch sử về phương tiện vận chuyển từ Cổ tới Kim. Tôi không nhớ rõ tên một người Âu Châu đã phát minh ra chiếc xe ngựa. Ông ta đã chế tạo ra xe ngựa với cặp bánh xe lăn tròn, nhưng rất nặng nề, và công kênh, thế rồi ông tiếp tục tái chế biến, lấy rơm quấn chung quanh bánh xe cho nhẹ và êm. Về sau có một nhà phát minh người Pháp tên là DUNLOP (Đoong Lốp) đã sáng chế ra bánh xe bằng cao su, Dunlop đã dùng cao su bọc chung quanh bánh xe bằng gỗ, cho Ngựa kéo trên đường, cũng như trên đường rầy giảm bớt được sức nặng của bánh xe và êm hơn. Do đó bánh xe hơi ngày nay mang cái tên là DUNLOP để ghi nhớ tên người phát minh. Công ty DUNLOP có chi nhánh sản xuất lốp xe tại Melbourne. Công nhân Việt Nam làm việc khá đông tại đây. Người Việt chúng ta thường quen gọi tất vỏ, ruột bánh xe là Xăm, LỐP ra do danh từ DUNLOP mà ra.

Ngựa được sử dụng như một con bài trong ngành cờ bạc

Những tay có máu mặt, đã sử dụng ngựa như một con bài cờ bạc, cấp độ hạng sang là cá ngựa. Sống trong nước Úc, đi khắp các tiểu bang, các thành phố đều thấy rất nhiều sân đua ngựa. Mỗi thành phố lớn hay nhỏ có hàng chục sân đua ngựa. Cứ đến cuối tuần, các đài truyền hình thi nhau trực tiếp truyền hình và tường thuật các cuộc đua ngựa, để các tay anh chị ghiền môn thể thao cờ bạc này theo dõi. Nhờ vào các ngày cá ngựa của mỗi tiểu bang ở Úc Châu như: Adelaide Cup, Melbourne Cup v.v..mà các công nhân viên chức đều được nghỉ xả hơi, thế giới họ rất ngạc nhiên về chuyện này. Hàng năm chúng ta thấy có một ngày cờ bạc lớn nhất của nước Úc, đó là ngày đua ngựa Melbourne Cup. Ngày mà cả nước cùng cờ bạc, không biết Nam Phụ Lão Ấu giàu nghèo mọi người đều tham gia, chẳng thấy ai than phiền gì cả, không những chỉ riêng cho dân Úc mà còn cả các nước cũng đem ngựa đến Flemington, Melbourne để đua nữa. Tôi cũng là một trong những dân ghiền cá ngựa của ngày đó, mỗi

năm cũng đại dợt đóng góp vài chục đồng cho mục đua ngựa này, đôi khi về nhà cũng bị chính phủ quần thăm của tôi, phát thanh vài phút complaints.

Khi coi đua ngựa bà con hồi hộp nhất là vòng đua chót cùng, có nhiều chú ngựa, mấy vòng đầu chạy tàng tàng, nhưng vòng chót ngựa căng chạy thật nhanh, cho nên bà con gọi mấy chú ngựa này là: “Ngựa về ngược hay Ngựa chạy nước rút.”

Ngựa trong dân thư, lục phủ

Ngựa là loài vật có bộ sinh dục khá to, cho nên mấy chàng công tử nhà ta, tay nào mà có của quý bự quá kích thước đều bị ghép vào loại C. ngựa. Các nhà sinh vật học cho biết trước khi ngựa làm tình, con ngựa đực liếm vài lần - yummys! yummys! - trên cái lá đa của con ngựa cái, sau đó hấn quay giò lái lại, đá mấy phát vào cái sự đời đó cho nó sưng lên thật to, rồi hấn mới nhảy lên hành sự, thời gian hành sự của hấn kéo dài thật lâu, cho đến khi đã đời, hấn hí lên miêng tiếng thật lớn, rồi tụt xuống.

Truyện đồn rằng có một bà nhà quê, gia tài của nhà bà, chẳng có gì đáng đem ra chợ bán, để mua sắm cho chồng con trong lúc tết đến, mà chỉ có một bầy gà nuôi trong vườn. Thế rồi bà quyết định sáng sớm hôm sau bắt hai con, sách trong tay đem ra chợ bán, trên đường đi chợ, bắt chợt bà thấy hai con ngựa đang làm tình, tò mò đứng lại nhìn xem chúng làm ăn như thế nào, không ngờ sự tình của chúng đã làm bà mê mên quên cả đi chợ, đến khi màn ân ái của ngựa chấm dứt, bà sực tỉnh, nhớ lại cặp gà còn trong tay, hai con gà đã bị bà xiết cổ chết ngộp củ tỏi lúc nào không hay. Thế là toi cặp gà.

Hai chân sau của ngựa cũng là vũ khí rất nguy hiểm, sơ ý đứng gần dễ bị ngựa đá. Nếu chẳng may bị ngựa đá trúng chỗ yếu có thể toi mạng. Cho nên cha ông chúng ta thường dặn con cháu coi chừng: "Mỡm chó vó ngựa". Ngựa được coi là con vật tốt, hữu dụng. Nhưng dân Việt ta cũng hay dùng tiếng ngựa để bêu xấu, chửi rủa nhau một cách tục tằn thô lỗ, trong lúc bức tức như sau đây:

- Người đàn bà con gái nào lẳng lơ, hư thân, trác nết thì bị bà con lên án chửi rủa là: Đồ dĩ ngựa.
- Gái làng chơi, gái điếm trở về làm ăn lương thiện, thì gọi là: Ngựa hoàn lương.

- Sau một thời gian các cô gái này không chịu nổi kham khổ. Ăn quen, nhìn không quen, quay lại hành nghề giang hồ cũ là: Ngựa quen đường cũ.
- Các cô các cậu bồ bịch, yêu đương lâm ly bi đát, rồi bỏ nhau, thất tình, thì nói là: Bị ngựa đá.
- Dẫn mặt với vua chúa, quan quyền, cấp trên là: Mổ dái ngựa.
- Bị lòng bắt, hay chờ ra hầu toà quan lớn, lo sợ, buồn rầu thì: Mặt dài như mặt ngựa.
- Ba gai, ba đồ, mặt chai mày đá thì gọi là thứ: Đầu trâu mặt ngựa.
- Bận bè chơi xấu, phản phé, đâm sau lưng chiến sĩ, thì được mang cái danh hiệu: Ngựa đá giò lái.
- Làm ăn xui xẻo, công danh thất bại thì nói là: Bị té ngựa.
- Ba gai, bắt trị là: Ngựa bắt kham.
- Con cái, hư hỏng, không giáo dục được gọi là: Ngựa đứt dây cương.
- Ngoan ngoãn, làm ăn trôi chảy, bỗng dưng phá ngang, bỏ bê công việc gọi là: Ngựa chứng.
- Đang làm lãnh tụ, làm chỉ huy trưởng mà bị lật đổ là: Thay ngựa giữa giò.
- Tánh tình cà chớn, xiu xiu, ề ề, ăn nói từng từng, thì bị bà con quở là: Đồ ngựa búng.
- Những chàng trai sở khanh sau khi tặng các bà, các cô một bầu tâm sự, rồi êm đềm rút lui có trật tự "Tẩu Vi Thượng Sách" không một lời từ giã gọi là: Quất ngựa truy phong.
- Đang làm tình mê ly mà chết ngất trên bụng người yêu gọi là: Thượng mã phong.
- Cùng cảnh ngộ tìm đến nhau là: Ngưu tầm ngưu, mã tầm mã,

Ôi thôi! Nói đến ngựa thì còn rất nhiều chuyện không sao kể hết. Tắt nhất lại đến nơi rồi. Tại Hạ xin tạm ngưng bút ở đây. À quên! Phải nói là ngưng oánh computer thì mới đúng.

Nhân dịp Năm Mới Xuân Con Ngựa tại hạ xin kính chúc quý đồng hương một năm Ngọ :

*Thân thể Cường tráng như Tuấn Mã
Nhanh chân như Ngựa, phi nước đại
Thành công như Ngựa về ngược
Làm ăn phát tài như Ngựa vượt mức*

Jos. Vĩnh